

ONTUSTIK-QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA — 1979 —	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы» БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҰМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР		20 беттің 1беті

БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҰМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР

Пән: Бейорганикалық және физикалық химия

Пән коды: BFH 1203

БББ: 6B07201«Фармацевтикалық өндіріс технологиясы»

Оқу сағаттарының /кредиттердің көлемі: 120 (4 кредит)

Курс: 1 Семестр: II

Білім алушылардың өзіндік жұмысының көлемі: 80

Шымкент, 2024

ОҢТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA <small>-1979-</small>	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»		20 беттің 2беті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР		

Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған әдіstemелік өңдеулер «Бейорганикалық және физикалық химия» пәнінің жұмыс оку бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды.

Кафедра менгерушісі, х.ғ.к., проф.м.а **Дәуренбеков Қ.Н.**

Хаттама №12 «03» 06 2024ж.

ОҢТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»	20 беттің 3беті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖУМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР	

№1 тақырып

- 1. Тақырып:** Химиялық заттардың тазалығы мен оларды тазалау әдістері.
- 2. Мақсаты:** Заттың қасиетін анықтау үшін затты таза күйінде алу керек. Кейде қоспаның өте аз мөлшерінің өзі заттың кейбір қасиеттерінің қатты өзгеруіне алып келеді.

3. Тапсырмалар:

1. Құрамындағы қоспаға байланысты химиялық реактивтердің жіктелуі.
2. Химиялық заттарға қойылатын талаптар.
3. Заттарды тазалаудың әдістері.

4. Орындау / бағалау түрі: презентация/ ауызша сұрау

5. Орындау критерийлері:

1. Презентацияны дайындау және қорғау.
2. Интернетті қолдану.
3. Барлық тапсырмаларға жауап беру керек.
4. Материалды сауатты және нақты көрсету.
5. Белгіленген уақытта тапсыру.

БӨЖ-ді қорғау және бағалау силлабустағы критерий бойынша жүргізіледі.

6. Тапсыру мерзімі: Оқу семестрінің 2 аптасы

7. Әдебиет:

негізгі:

1. Беляев А. П. Физикалық және коллоидты химия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.

қосымша:

3. Туребекова Г.А. Физколлоидтық химия пәнінен студенттердің өзіндік жұмыстарына дайындалуға арналған тапсырмалары. Оқу-әдістемелік құралы. – Алматы, 2015.
4. Нұрсейітов Ш. Ш. Бейорганикалық химия / Нұрсейітов Ш. Ш., Баймағанбетов Қ. Б., 2020. - 189 с. www.elib.kz
5. Патсаев А. К. Физикалық және коллоидтық химия / Патсаев А. К., Төребекова Г. А., Шитыбаев С. А., 2020. - 585 с. www.elib.kz
6. Веренцова Л. Г. Бейорганикалық, коллоидты және физикалық химия / Веренцова Л. Г., Батырбаева Э. К., Нечепуренко А. .., 2020. - 213 с. www.elib.kz

8. Бақылау:

1. Химиялық реактивтердің тазалық дәрежесінің қандай түрлері бар?
2. Химиялық қосылыстар мен қоспа арасында қандай негізгі ерекшеліктер бар?
3. Затты тазалаудың қандай әдістері бар?

№2 тақырып

1. Тақырып: Атом құрылышы. Квант сандары.

- 2. Мақсаты:** Химиялық реакция кезінде әрекеттесін бөлшектердің электрон бүлттарының қайта құрылуы болады. Кейбір химиялық байланыстар үзіледі, басқалары түзіліп жатады. Атом құрылышын оқу химиялық реакциялардың түрлерімен механизімін қарастыруға, сондай – ақ биохимиялық процестердің түрлерін түсіндіруге көмектеседі.

3. Тапсырмалар:

ОҢТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»	20 беттің 4беті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР	

1. Резерфордтың планетарлық моделі.
2. Бор постулаттары.
3. Квант сандарының негізгі түсініктері: бас, орбиталь, магниттік, спин квант сандары.
4. Атомда электрондардың таралу ережелері мен негізгі принциптері.

4. Орындау түрі/бағалау: презентация/ аудиоза сұрау

5. Орындау критерийлері:

1. Презентацияны дайындау және қорғау.
2. Интернетті қолдану.
3. Барлық тапсырмаларға жауап беру керек.
4. Материалды сауатты және нақты көрсету.
5. Белгіленген уақытта тапсыру.

БӘЖ-ді қорғау және бағалау силлабустағы критерий бойынша жүргізіледі.

6. Тапсыру мерзімдері: оқу семестрінің 2 аптасы

7. Әдебиет:

негізгі:

1. Беляев А. П. Физикалық және коллоидты химия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.
- қосымша:**
3. Туребекова Г.А. Физколлоидтық химия пәнінен студенттердің өзіндік жұмыстарына дайындалуға арналған тапсырмалары. Оқу-әдістемелік құралы. – Алматы, 2015.
4. Нұрсейітов Ш. Ш. Бейорганикалық химия / Нұрсейітов Ш. Ш., Баймағанбетов Қ. Б., 2020. - 189 с. www.elib.kz
5. Патсаев А. К. Физикалық және коллоидтық химия / Патсаев А. К., Төребекова Г. А., Шитыбаев С. А., 2020. - 585 с. www.elib.kz
6. Веренцова Л. Г. Бейорганикалық, коллоидты және физикалық химия / Веренцова Л. Г., Батырбаева Э. К., Нечепуренко А. .., 2020. - 213 с. www.elib.kz

8. Бақылау:

1. Егер орбиталь квант саны $\ell = 2$ -ге тең болса, онда орбталыдің пішіні ... болады.
A) s   B) p   C) d   D) f
2. Элемент атомының электрондық қабатының валенттілік құрылышы
a)...5s²5p⁴   b)...3d⁵4s¹ тең болатын элементтің реттік номірін, атын анықтаңыз.
3. $l=0$ болғандағы магнит квант санының мәні:
A) 5   B) 4   C) 3   D) 2   E) 1
4. Құшән атомының электрондық құрылышы:
A) ...3d³4s²
B) ...4s²4p³
C) ...4s²4p⁰
D) ...3d³4s¹
E) ...4s²4p²
5. s-элементтерге жататын атомдар тобы:
A) Cs, Fr, Ar, As   B) Ca, Mg, Zn, N, Cl

ОҢТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»	20 беттің 5беті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР	

C) Be, Ba, Rb, Mg, Ca   D) S, Mo, Co, Ne

6. Бас квант саны 3-ке болғандағы энергетикалық деңгейдегі электрондардың максималды саны:
 А) 8   В) 32   С) 16   Д) 18   Е) 50
7. N⁻³ ионының сыртқы деңгейіндегі электрондар саны:
 А) 7   В) 10   С) 5   Д) 8   Е) 12

№3 тақырып

Тақырыбы: Коршаған орта мен адам ағзасындағы микро және макроэлементтері.

2. Мақсаты: Коршаған орта мен адам ағзасындағы микро және макроэлементтерін зерттеу.

3. Тапсырма:

1. Адам ағзасында болатын химиялық элементтердің жіктелуі.
2. Микроэлементтердің жалпы сипаттамасы.
3. Микроэлементтердің биологиялық маңызы.
4. Маңызды макроэлементтер.
5. Макроэлементтердің жалпы сипаттамасы және олардың биологиялық маңызы.

4. Орындау / бағалау түрі: презентация/ ауызша сұрау

5. Орындау критерийлері:

1. Презентацияны дайындау және қорғау.
2. Интернетті қолдану.
3. Барлық тапсырмаларға жауап беру керек.
4. Материалды сауатты және нақты көрсету.
5. Белгіленген уақытта тапсыру.

БӨЖ-ді қорғау және бағалау силлабустағы критерий бойынша жүргізіледі.

6. Тапсыру мерзімдері: 3- апта

7. Әдебиет:

негізгі:

1. Беляев А. П. Физикалық және коллоидты химия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.

қосымша:

3. Туребекова Г.А. Физколлоидтық химия пәнінен студенттердің өзіндік жұмыстарына дайындалуға арналған тапсырмалары. Оқу-әдістемелік құралы. – Алматы, 2015.
4. Нұрсейітов Ш. Ш. Бейорганикалық химия / Нұрсейітов Ш. Ш., Баймағанбетов Қ. Б., 2020. - 189 с. www.elib.kz
5. Патсаев А. К. Физикалық және коллоидтық химия / Патсаев А. К., Төребекова Г. А., Шитыбаев С. А., 2020. - 585 с. www.elib.kz
6. Веренцова Л. Г. Бейорганикалық, коллоидты және физикалық химия / Веренцова Л. Г., Батырбаева Э. К., Нечепуренко А. ., 2020. - 213 с. www.elib.kz

8. Бақылау:

1. Қандай элементтер органогендер деп аталады?
2. Қандай заттар атмосфера ауасын ластайды?
3. Суды тазалаудың қандай негізгі әдістері бар?

№4 тақырып

ОНТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»	20 беттің ббеті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР	

1. Тақырып: Биологиялық жүйедегі осмос қысымының ролі.

2. Маңсаты: Осмос құбылышы тірі ағзадағы әртүрлі жүйелер арасында суды таратушы қызметін атқарады. Қалыпты жағдайда ішкі ортаның қысымы тұрақты және сау жасушаларда оның мөлшері сыртқы ортамен салыстырғанда гипертонды. Қан плазмасының осмос қысымы алдымен оның электролиттік құрамымен және натрий хлоридінің концентрациясымен анықталынады. Студент сұйытылған ертіндінің негізгі заңдарын білуі тиіс және оларды қолдана отырып есеп шығаруды білуі қажет.

3. Тапсырмалар:

1. Осмос дегеніміз не? Осмос қысымы қандай фактортарға тәуелді?
2. Осмостың биологиялық маңызы.
3. Тургур, гемолиз, плазмолиз дегеніміз не?
4. Изотонды, гипер- және гипотонды ерітінділер, олардың медицина мен фармацияда қолданылуы.
5. Бейэлектролит ерітінділерінің коллигативті қасиеттері
6. Еріткіштердің криоскопиялық және эбулиоскопиялық тұрақтылары.

4. Орындау / бағалау түрі: презентация/ауызша сұрау

5. Орындау критерийлері:

1. Презентацияны дайындау және қорғау.
2. Интернетті қолдану.
3. Барлық тапсырмаларға жауап беру керек.
4. Материалды сауатты және нақты көрсету.
5. Белгіленген уақытта тапсыру.

БӨЖ-ді қорғау және бағалау силлабустағы критерий бойынша жүргізіледі.

6. Тапсыру мерзімдері: Оку семестрінің 4 аптасы.

7. Әдебиет:

негізгі:

1. Беляев А. П. Физикалық және коллоидты химия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.

қосымша:

3. Түребекова Г.А. Физколлоидтық химия пәнінен студенттердің өзіндік жұмыстарына дайындалуға арналған тапсырмалары. Оқу-әдістемелік құралы. – Алматы, 2015.
4. Нұрсейітов Ш. Ш. Бейорганикалық химия / Нұрсейітов Ш. Ш., Баймағанбетов Қ. Б., 2020. - 189 с. www.elib.kz
5. Патсаев А. К. Физикалық және коллоидтық химия / Патсаев А. К., Төребекова Г. А., Шитыбаев С. А., 2020. - 585 с. www.elib.kz
6. Веренцова Л. Г. Бейорганикалық, коллоидты және физикалық химия / Веренцова Л. Г., Батырбаева Э. К., Нечепуренко А. ., 2020. - 213 с. www.elib.kz

8. Бақылау:

1. Осмос құбылышының маңызы неде?
2. Осмос қысымы дегеніміз не?
3. Осмом қысымы қандай факторларға тәуелді?
4. Гипо- және гипертонды ерітінділерде жасушада не байқалады?
5. Изотонды коэффициенттің физикалық мәні.
6. 0,1моль/л мочевина ерітіндісі мен күйдіргіш натрийдің осмос

ОҢТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»	20 беттің 7беті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР	

қысымдары бірдей ме? Неге?
 7.0,01 моль/л қант, 0,01 моль/л $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$ және 0,01 моль/л KNO_3 ерітінділерінің осмос қысымдары ...

а) бірдей.   б) бірдей емес.
 8. 293 К-де 350г суда 16г сахарозадан тұратын ерітіндінің осмостық қысымын есептендер (ерітіндінің тығыздығы бірге тең).

9. 0°C-та мольдік концентрациясы 0,1 моль/л тең, Na_2SO_4 ерітіндісінің осмостық қысымы 266,4 кПа тең. Осы ерітіндінің изотонды коэффициенті ... тең.

а) 1,8   б) 2,5   в) 4,5   г) 9,5   д) 0,5

10. Осмос қысымдарын есептеу кезінде ... қолданылады:

а) массалық үлес;   б) мольдік үлес;   в) мольдік концентрация;
 г) моляльдік концентрация.

11. Қанның осмостық қысымы $P_{\text{осм.}} = 725$ кПа тең. 37°C-да 0,5 М глюкоза ерітіндісін ... деп есептеуге болады.

а) гипертонды   б) изотонды   в) гипотонды

№5 тақырып

1. Тақырып: Сольволиз және гидролиз реакциялары. Дәрілік

препараттарды алу, сақтау кезінде гидролиздің ролі.

2. Мақсаты: Технологиялық үрдісте фармацевтикалық препараттарды даярлауда гидролитик үдерістер жиі кездеседі. Дәрілік препараттардың қышқылдық-негіздік қасиетіне байланысты еріту мен сақтау кезінде олардың гидролизге бейім екендігін ескеру керек.

3. Тапсырмалар:

1. Тұздар гидролизі. Оның себебі. Сольволиз.
2. Гидролиз химиялық тепе-тендік ретінде және оның температураға, сүйылтуға, электролиттерді қосуға тәуелді ығысуы.
3. Гидролиз дәрежесі мен константасы
4. Гидролиздің биохимиялық процестердегі рөлі, оның фармациядағы маңызы

4. Орындау / бағалау түрі: презентация/ауызша сұрау

5. Орындау критерийлері:

1. Презентацияны дайындау және қорғау.
2. Интернетті қолдану.
3. Барлық тапсырмаларға жауап беру керек.
4. Материалды сауатты және нақты көрсету.
5. Белгіленген уақытта тапсыру.

БӨЖ-ді қорғау және бағалау силлабустағы критерий бойынша жүргізіледі.

6. Тапсыру мерзімдері: оқу семестрінің 5 аптасы

7. Әдебиет:

негізгі:

1. Беляев А. П. Физикалық және коллоидты химия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.

қосымша:

3. Туребекова Г.А. Физколлоидтық химия пәнінен студенттердің өзіндік жұмыстарына дайындалуға арналған тапсырмалары. Оқу-әдістемелік құралы. – Алматы, 2015.

<p>ОҢТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY</p> <p>«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ</p>	<p>SKMA —1979—</p>	<p>SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY</p> <p>АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»</p>
<p>«Химиялық пәндер кафедрасы»</p>		20 беттің 8беті
<p>БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖУМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР</p>		

4. Нұрсейітов Ш. Ш. Бейорганикалық химия / Нұрсейітов Ш. Ш., Баймаганбетов Қ. Б., 2020. - 189 с. www.elib.kz
5. Патсаев А. К. Физикалық және коллоидтық химия / Патсаев А. К., Төребекова Г. А., Шитыбаев С. А., 2020. - 585 с. www.elib.kz
6. Веренцова Л. Г. Бейорганикалық, коллоидтық және физикалық химия / Веренцова Л. Г., Батырбаева Э. К., Нечепуренко А. ., 2020. - 213 с. www.elib.kz

8. Бақылау:

1. Тұздардың гидролиз үдерісі деген не?
2. Неге құшті қышқыл мен құшті негізден түзілген тұз гидролизге үшырамайды?
3. Қандай тұздар қайтымды гидролизге үшырайды?
4. Қандай тұздар қайтымсыз гидролизге үшырайды?
5. Гидролиз дәрежесінің ерітіндінің концентрациясы мен температураға тәуелділігі қандай?
6. Гидролиз дәрежесі ... тәуелсіз.
 А) заттың концентрациясына   В) температураға
 С) қысымға   Д) заттың табигатына
7. Лакмус ... тұзының сулы ерітіндісінде қызарады.
 а) Na2SO4   б) Al(NO3)3   в) K2SO3   г) Zn(CH3COO)2   д) BaCl2
8. ... тұздарының сулы ерітінділерінің қоспасы толық бірікken гидролизге үшырайды.
 а) натрий сульфиті және калий сульфаты
 б) мырыш хлориді және барий нитриті
 в) аммоний сульфаты және мыс нитраты
 г) калий карбонаты және натрий сульфиті
 д) барий нитраты және кальций хлориді
9. 0,1 м натрий цианиді ерітіндісінің константасын және гидролиз дәрежесін есептеңіз. Осы ерітіндінің pH нешеге тең?

№6 тақырып

1. Тақырып: Кешенді қосылыстар, номенклатурасы, жіктелуі, диссоциациясы.

2. Мақсаты: Комплекті қосылыстардың ағза тіршілігі үшін маңызы зор. Адам ағзасындағы барлық микроэлементтердің қызметі ақызызбен сәйкес металл иондарының арасындағы кешен түзілу үрдістерімен байланысты.

3. Тапсырмалар:

1. Кешенді қосылыстардың құрылышы.
2. Кешенді қосылыстардың номенклатурасы мен түрлері.
3. Кешенді қосылыстардағы химиялық байланыс.
4. Кешенді қосылыстардың диссоциациясы мен ерітінділердегі тепе-тендік.

4. Орындау / бағалау түрі: презентация/аудызша сұрау

5. Орындау критерийлері:

1. Презентацияны дайындау және қорғау.
  2. Интернетті қолдану.
  3. Барлық тапсырмаларға жауап беру керек.
  4. Материалды сауатты және нақты көрсету.
  5. Белгіленген уақытта тапсыру.
- БӨЖ-ді қорғау және бағалау силлабустағы критерий бойынша жүргізіледі.

ОНТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»	20 беттің 9беті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР	

6. Тапсыру мерзімдері: оқу семестрінің 6 аптасы

7. Әдебиет:

негізгі:

1. Беляев А. П. Физикалық және коллоидты химия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.

қосымша:

3. Туребекова Г.А. Физколлоидтық химия пәнінен студенттердің өзіндік жұмыстарына дайындалуға арналған тапсырмалары. Оқу-әдістемелік құралы. – Алматы, 2015.

4. Нұрсейітов Ш. Ш. Бейорганикалық химия / Нұрсейітов Ш. Ш., Баймағанбетов Қ. Б., 2020. - 189 с. www.elib.kz

5. Патсаев А. К. Физикалық және коллоидтық химия / Патсаев А. К., Төребекова Г. А., Шитыбаев С. А., 2020. - 585 с. www.elib.kz

6. Веренцова Л. Г. Бейорганикалық, коллоидты және физикалық химия / Веренцова Л. Г., Батырбаева Э. К., Нечепуренко А. ., 2020. - 213 с. www.elib.kz

8. Бақылау:

1. Ішкі және сыртқы сфера арасында қандай байланыс болады?

2. Кешен ионында қандай бөлшектер донор және акцептор болады?

3. Кешенді қосылыстардың тұрақтылығын қандай шама сипаттайды?

4. Координациялық санның мәні неге тәуелді?

5. Қандай заттарды изомер дейді?

6. Күшті қышқыл:

a) HCN   б) H[Ag(CN)₂]

7. Ең берік кешенді ион:

a) K₂[Hg(CN)₄]   б) K₃[Fe(CN)₆]

8. HgI⁺...   →   K₂[HgI₄]   реакция   теңдеуіне   жетіспейтін   қосылыс:
 a) KI   б) HI   в) KOH   г) K₂SO₄

№ 7 тақырып

Су – химиялық технологияда, дәрілік препараттарды дайындауда, биосфера да кең тараған еріткіш

2. Мақсаты: Ерітінділер биожүйелерде маңызды рөл атқарады. Бұл көптеген тіршілік маңызы бар биопроцесстердің жүргетін ортасы. Жасушаішіндік сұйықтық, лимфа, асқазан сөлі – барлығы да ерітінділер. Су табиғатта, техникада, биожүйелерде кеңінен таралған ерітікіш болып табылады. Дәрілік препараттар қатты күйінде көп қолданылады, бірақ олардың ерігіштік қабілетін білу қажет.

Барлық жасуша химиясы ондағы еріткіштің су болып табылатынына негізделеді.

3. Тапсырма:

1. Су, молекула құрылышы.

2. Судың қасиеттері. Дистилденген, апирогенді су.

3. Ағзаның тіршілігі үшін судың маңызы.

4. Орындау / бағалау түрі: презентация/ауызаша сұрау

5. Орындау критерийлері:

1. Презентацияны дайындау және қорғау.

ОҢТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA <i>-1979-</i> SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»	20 беттің 10беті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР	

2. Интернетті қолдану.
3. Барлық тапсырмаларға жауап беру керек.
4. Материалды сауатты және нақты көрсету.
5. Белгіленген уақытта тапсыру.

БӨЖ-ді қорғау және бағалау силлабустағы критерий бойынша жүргізіледі.

6. Тапсыру мерзімдері: оқу семестрінің 7 аптасы.

7. Әдебиет:

негізгі:

1. Беляев А. П. Физикалық және коллоидты химия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.

қосымша:

3. Туребекова Г.А. Физколлоидтық химия пәнінен студенттердің өзіндік жұмыстарына дайындалуға арналған тапсырмалары. Оқу-әдістемелік құралы. – Алматы, 2015.
4. Нұрсейітов Ш. Ш. Бейорганикалық химия / Нұрсейітов Ш. Ш., Баймағанбетов Қ. Б., 2020. - 189 с. www.elib.kz
5. Патсаев А. К. Физикалық және коллоидтық химия / Патсаев А. К., Төреңбекова Г. А., Шитыбаев С. А., 2020. - 585 с. www.elib.kz
6. Веренцова Л. Г. Бейорганикалық, коллоидты және физикалық химия / Веренцова Л. Г., Батырбаева Э. К., Нечепуренко А. .., 2020. - 213 с. www.elib.kz

8. Бақылау:

1. s-элементтердің атом радиусы топта жоғарыдан төмен қарай:

А. төмендейді   В. жоғарылайды   С. өзгермейді

2. LiOH –CsOH қатары бойынша негіздік қасиет...

А. Кемиді.   В. өзгермейді.   С. Артады

3. Амфотерлі гидроксид:

- A. K₂O   B. Na₂O₂   C. CaO   D. BaO

4. Суда ерімейтін тұз:

- A. Na₂SO₄   B. BeCl₂   C. Li₃PO₄   D. K₃PO₄

5. s-элементтерге ... тотығу дәреже тән.

- А. тек теріс   В. тек он   С. теріс және он

№8 тақырып: Аралық бақылау №1.

2. Мақсаты: Студент өтілген курс бойынша теориялық және тәжірибелік материалды игеру дәрежесін көрсетуі тійіс.

3. Бағалау әдісі: ауызша немесе жазбаша

4. Тапсырма:

1.Химияның негізгі заңдары: зат құрамының тұрақтылық заңы, зат массасының сақталу заңы, Авагадро заңы, эквиваленттер заңы.

2.Атом құрылышының дамуы туралы негізгі кезеңдер (Томсон, Резерфорд моделі, Бор постулаты).

3.Микробөлшектердің толқындық-корпускулярлы дуализмнің кванттық теориясы.

4. Атом жүйесіндегі электрон қүйлерінің кванттық сандары бойынша сипаттау (бас квант саны, орбиталь, магниттік, спиндік квант сандары).

5.Денгейлер мен денгейшелердің толу реті. Паули принципі, ең кіші энергия ережесі, Гунд ережесі.

ОНТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»	20 беттің 11беті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР	

8. Осмос, осмостық қысым. Вант-Гофф заны.
9. Осмостың биологиялық ролі?
10. Тургор, гемолиз, плазмолиз дегеніміз не?
11. Изо, гипо және гипертонды ерітінділер. Медицина мен фармацияда қолданылуы.
12. Электролит ерітінділерінің жіктелуі. Күшті және әлсіз электролиттер.
13. Электролит ерітінділерінің термодинамикасы. Әлсіз электролит ерітінділерінің диссоциация дәрежесі мен иондарының концентрациясы.
14. Гидролиздің негізгі жағдайлары. Гидролиз тұрақтысы мен дәрежесі.
15. Гидролиз тепе-теңдігінің ығысуы.
- 16.. Ерітінділер, ерігіштік.
17. Ерітінді концентрацияларын анықтау тәсілдері.
18. Аррениустың электролиттік диссоциация теориясы. Диссоциация тұрақтысы мен дәрежесі.
19. Судың иондық көбейтіндісі. Сутектік көрсеткіш.
20. Кешенді қосылыстардың құрылышы. Кешенді қосылыстардың түрлері және аталуы.
21. Кешенді қосылыстардағы байланыс түрлері. Кешенді қосылыстардың диссоциациясы және тұрақсыздық константасы.
22. Кешенді қосылыстардың изомериясы.
23. Кешенді қосылыстардың биологиялық рөлі және медицина мен фармацияда қолданылуы.
24. Тотығу дәрежесі. Тотығу процесі, тотықсыздану процесі.
25. Тотықтырғыш, тотықсыздандырғыш. TTP-дағы эквиваленттік фактор.
26. Тотығу-тотықсыздану реакцияларының түрлері.
30. Буферлі жүйенің аймағы деген не және оны қалай анықтайды?
32. Буферлі жүйе, оның жіктелуі.
33. Ағзадағы қышқылдық – негіздік тепе – тендікті сақтаудағы буферлі жүйенің ролі.
34. Буферлі жүйенің әсер ету механизімі.

Бақылау жұмысының үқсас тапсырмалары:

1. Келесі реакцияларда $\text{Ca}(\text{NO}_3)_2$ тұзының эквиваленттік массалары неге тең?
$\text{Ca}(\text{NO}_3)_2 + \text{NaOH}$	$\text{Ca}(\text{OH})\text{NO}_3 + \text{NaNO}_3$
$\text{Ca}(\text{NO}_3)_2 + 2\text{NaOH}$	$\text{Ca}(\text{OH})\text{NO}_3 + \text{NaNO}_3$
2. 0,92г қалайыны оттек тотығында қыздырғанда 1,7г оксид түзіледі. Қалайының эквиваленттік массасын есептеңіз.
3. $P=99\text{kPa}$ және 27°C температурада газ тәрізді зат 380мл көлем мен 0,5г массаға ие газ тәрізді заттың молярлық массасын анықтаңыз.
7. Сыртқы электрондық құрылышы а) $5\text{S}^2 5\text{p}^4$ б) $3\text{d}^5 4\text{S}^1$ болатын элемент атомының реттік нөмірін және атын анықтаңыз.
10. 35°C кезінде 2,5 M сахароза $\text{C}_{12}\text{H}_{22}\text{O}_{11}$ ерітіндісінің осмос қысымы нешеге тең?
11. Осмос, осмос қысымы. Вант-Гофф заны. Изо-, гипо- және гипертонды ерітінділер.
13. Изотонды коэффициент.
14. Массалық үлесі 5% құрайтын 15г натрий хлоридін судың қандай массасында еріту керек? (Жауабы: 285г)

ОНТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»	20 беттің 12беті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР	

15. Тығыздығы 1,3 г/см³ 40% күкірт қышқылы ерітіндісінің моляр концентрациясы нешеге тең?

16. Қышқыл ортада 1л 0,02н KMnO₄ ерітіндісін дайындауға қанша грамм калий перманганатының кристаллогидраты қажет? (Жауабы: 0,63г)

17. Май қышқылының диссоциация түрақтысы 1,5 тең. 0,005м ерітіндісіндегі диссоциация дәрежесін анықтаңыз.

18. pH 3,6-ға тең [H⁺] ионының концентрациясын анықтаңыз.
(Жауабы: 2,5*10⁻⁴)

21. Келесі реакцияға коэффициенттерді қойыңыз: Sn + NaOH + H₂O → Na₂[Sn(OH)₄] + H₂

22. Келесі реакциядан 67,2л Cl₂ қ.ж. алуға қажетті тотықтырыштың моль саны:

- а) 2моль   в) 1моль   с) 1,5моль
д) 0,5моль   е) 3моль

23. Кешен түзушінің заряды +2-ге тең қосылысты анықтаңыз:

- а) K₃[Fe(CN)₆] ;   б) Na₃[Al(OH)₆] ;   в) [Ag NH₃)₂]Cl ;
г) [Cu(NH₃)₄] SO₄;   д) [Cr(H₂O)₆] Cl₃

24. Полидентантты кешенді қосылыс деп лиганда кешен түзушімен ... байланысқан затты айтады.

- а) бір электрон жұбымен
б) екі электрон жұбымен
в) бірнеше электрон жұбымен
г) шаян тәрізді

25. Реакцияны аяқтап түзілген кешенді қосылысты атаңыз:

5. Әдебиет :

негізгі:

1. Беляев А. П. Физикалық және коллоидты химия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.

қосымша:

3. Туребекова Г.А. Физколлоидтық химия пәнінен студенттердің өзіндік жұмыстарына дайындалуға арналған тапсырмалары. Оқу-әдістемелік құралы. – Алматы, 2015.

4. Нұрсейітов Ш. Ш. Бейорганикалық химия / Нұрсейітов Ш. Ш., Баймағанбетов Қ. Б., 2020. - 189 с. www.elib.kz

5. Патсаев А. К. Физикалық және коллоидтық химия / Патсаев А. К., Төребекова Г. А., Шитыбаев С. А., 2020. - 585 с. www.elib.kz

6. Веренцова Л. Г. Бейорганикалық, коллоидты және физикалық химия / Веренцова Л. Г., Батырбаева Э. К., Нечепуренко А. .., 2020. - 213 с. www.elib.kz

№9 тақырып: Гемоглобин және құрамында темірі болатын препараттар

2. Мақсаты: Гемоглобин құрамында темір ионы болатын аса маңызды табиғи кешен. өсімдіктерде адам ағзасындағы гемоглобин фермент атқарушы қосылыс хлорофилл болып табылады және олда құрамында Mg²⁺ ионы болатын кешенді қосылыс. Кешенді қосылыстар акуыз алмасуының активтілігі мен бұлшық ет акуыздарының синтезін жоғарылатады.

3. Тапсырма:

1. Кешенді қосылыстардың номенклатурасы мен түрлері.

ОҢТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»	20 беттің 13беті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР	

2. Кешенді қосылыстардың биологиялық маңызы, медицина мен фармацияда қолданылуы.

3. Гемоглобин және құрамында темірі болатын препараттар, олардың медицина мен фармацияда қолдануы.

4. Орындау / бағалау түрі: презентация/аудышта сұрау.

5. Орындау критерийлері:

1. Презентацияны дайындау және қорғау.

2. Интернетті қолдану.

3. Барлық тапсырмаларға жауап беру керек.

4. Материалды сауатты және нақты көрсету.

5. Белгіленген уақытта тапсыру.

БӨЖ-ді қорғау және бағалау силлабустағы критерий бойынша жүргізіледі.

6. Тапсыру мерзімдері: 9- апта

7. Әдебиет:

негізгі:

1. Беляев А. П. Физикалық және коллоидты химия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.

қосымша:

3. Туребекова Г.А. Физколлоидтық химия пәнінен студенттердің өзіндік жұмыстарына дайындалуға арналған тапсырмалары. Оқу-әдістемелік құралы. – Алматы, 2015.

4. Нұрсейітов Ш. Ш. Бейорганикалық химия / Нұрсейітов Ш. Ш., Баймағанбетов Қ. Б., 2020. - 189 с. www.elib.kz

5. Патсаев А. К. Физикалық және коллоидтық химия / Патсаев А. К., Төребекова Г. А., Шитыбаев С. А., 2020. - 585 с. www.elib.kz

6. Веренцова Л. Г. Бейорганикалық, коллоидты және физикалық химия / Веренцова Л. Г., Батырбаева Э. К., Нечепуренко А. ., 2020. - 213 с. www.elib.kz

8. Бақылау:

1. Ішкі және сыртқы сфера арасында қандай байланыс болады?

2. Кешен ионында қандай бөлшектер донор және акцептор болады?

3. Кешенді қосылыстардың тұрақтылығын қандай шама сипаттайды?

4. Координациялық санның мәні неге тәуелді?

5. Қандай заттарды кешенді изомерлер деп атайды?

№10 тақырып

1. Тақырыбы: Таралу заңы. Экстракция. Тұндырма, қайнатпалар алу принциптері

2. Максаты: Таралу заңының негізінде экстракция үдерісі жатыр. Оны фармация саласында дәрілік және биологиялық белсенді заттарды табиғи материалдан бөліп алу үшін қолданады. Экстракция жайлы білім студенттерге фармокогнозия, фармацевтикалық химияны, дәрілердің технологиясын, токсикологиялық химияны өткенде қажет болады. Таралу заңы дәрілік заттардың қосылыстарының анализі үшін қолданылатын, таралу хромотографиясының негізінде жатыр.

3. Тапсырма:

1. Таралу коэффициенті дегеніміз не?

2. Таралу заңының қорытындысы қандай тепе-тәндік фазасының шарттарына негізделген?

3. Таралу коэффициентінің шамасы қандай факторларға тәуелді?

4. Экстракциялау дегеніміз не?

5. Экстракциялаудың оптимальды шарттары қандай?

ОҢТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»	20 беттің 14беті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР	

6. Қай экстракция жылдамырақ: бірлік немесе бөлшектік?

4. Орындау / бағалау түрі: презентация/аудио сұрау

5. Орындау критерийлері:

1. Презентацияны дайындау және қорғау.
2. Интернетті қолдану.
3. Барлық тапсырмаларға жауап беру керек.
4. Материалды сауатты және нақты көрсету.
5. Белгіленген уақытта тапсыру.

БӨЖ-ді қорғау және бағалау силлабустағы критерий бойынша жүргізіледі.

6. Тапсыру мерзімі: оқу семестрінің 10 аптасы.

7. Әдебиет:

негізгі:

1. Беляев А. П. Физикалық және коллоидты химия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.

қосымша:

3. Туребекова Г.А. Физколлоидтық химия пәнінен студенттердің өзіндік жұмыстарына дайындалуға арналған тапсырмалары. Оқу-әдістемелік құралы. – Алматы, 2015.
4. Нұрсейітов Ш. Ш. Бейорганикалық химия / Нұрсейітов Ш. Ш., Баймағанбетов Қ. Б., 2020. - 189 с. www.elib.kz
5. Патсаев А. К. Физикалық және коллоидтық химия / Патсаев А. К., Төребекова Г. А., Шитыбаев С. А., 2020. - 585 с. www.elib.kz
6. Веренцова Л. Г. Бейорганикалық, коллоидты және физикалық химия / Веренцова Л. Г., Батырбаева Э. К., Нечепуренко А. .., 2020. - 213 с. www.elib.kz

8. Бақылау:

1. Экстракция неге негізделген:

- A) екі еріткіштер арасына бөліп алатын затты таратуына;
- B) үйкеліс ерітінділерінің пайда болуына;
- C) экстрагентте бөліп алатын заттың жақсы еруіне

2. Берілген еріткіште еритін заттың бөлінуі

- A) таралу коэффициенті бірліктен көбірек ерекшеленген сайын, толығырақ болуы
- B) таралу коэффициенті бірліктен азырақ ерекшеленген сайын, толығырақ болуы
- C) $K=0$ жағдайда толығырақ.

4. Егер тарататын зат екі еріткіште де бөлшектердің бір шамасына ие болса, онда таралу заңының математикалық тұжырымы мынадай түрде

A) $K=C_1/C_2$; B) $K=0,69/T_2$; C) $K=C_1^n/C_2$.

5. Таралу коэффициенті неге тәуелді

A) ерітіндінің концентрациясына және заттардың табигатына; B) заттардың табигатына және температураға; C) заттардың концентрациясына және температураға.

№11 тақырып

1. Тақырып: Гальваникалық элементтер

2. Мақсаты: Әлектрондық потенциалдың пайда болу механизмін, химиялық жүйенің тотығу- тотықсыздану электролиттердің концентрациясы әр қандай болғандағы потенциалын есептей білуі қажет.

3. Тапсырмалар:

ОҢТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA <i>-1979-</i>	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»		20 беттің 15беті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР		

1. Фазалардың бөліну шегінде пайда болған екілік электрикалық қабаттың механизімін түсіндір.

2. Электрикалық потенциал және оның өлшемі. Сутектік салыстыруыш электродтың құралы. Тотығу- тотықсыздану потенциаларының стандартты қатары

3. Электродты потенциалдың электролиттің концентрациясына, температурасына, pH ортасына тәуелділігі. Нернст теңдеуі.

4. Орындау / бағалау түрі: презентация/аудио сұрау

5. Орындау критерийлері:

1. Презентацияны дайындау және қорғау.

2. Интернетті қолдану.

3. Барлық тапсырмаларға жауап беру керек.

4. Материалды сауатты және нақты көрсету.

5. Белгіленген уақытта тапсыру.

БӘЖ-ді қорғау және бағалау силлабустағы критерий бойынша жүргізіледі.

6. Тапсыру мерзімі: оқу семестрінің 11 аптасы.

7. Әдебиет:

негізгі:

1. Беляев А. П. Физикалық және коллоидты химия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.

қосымша:

3. Туребекова Г.А. Физколлоидтық химия пәнінен студенттердің өзіндік жұмыстарына дайындалуға арналған тапсырмалары. Оқу-әдістемелік құралы. – Алматы, 2015.

4. Нұрсейітов Ш. Ш. Бейорганикалық химия / Нұрсейітов Ш. Ш., Баймағанбетов Қ. Б., 2020. - 189 с. www.elib.kz

5. Патсаев А. К. Физикалық және коллоидтық химия / Патсаев А. К., Төребекова Г. А., Шитыбаев С. А., 2020. - 585 с. www.elib.kz

6. Веренцова Л. Г. Бейорганикалық, коллоидты және физикалық химия / Веренцова Л. Г., Батырбаева Э. К., Нечепуренко А. ., 2020. - 213 с. www.elib.kz

8. Бақылау:

1. Стандартты 1 м AgN0₃ ерітіндісіне салынған, күміс және сутектік электродтың ЭКҚ құші.:
A)-0,118В;   B)-0,12В;   C) 0,8В;   D) 0,118 В

2. 1 м ZnS0₄ ерітіндісіне салынған стандартты сутектік электродың және мырыштың ЭКҚ құші
A)-0,76В;   B)0,76В;   C)-0,118 В;   D) 0,118 В   E) 0,82В

3. Екі сутектік электродтан құралған гальваникалық элементтің біреуі суға салынған, екінші электрод анодтың ролін атқару үшін, pH - тың қандай мәндегі ерітіндісіне салыну керек.
A) 10;   B)3;   C) 4;   D) 7;   E) 1

4. Электронный сыртқы тізбегінде сол жақтан онға қарай жылжитын элемент?
A) Pb/Pb⁺²//Mg⁺²/Mg;   B) Cu/Cu⁺²//Mg⁺²/Mg;
C) Pb/Pb⁺²//Zn⁺²/Zn;   D) Zn/Zn⁺²//Pb⁺²/Pb;

5. Магний электродының стандартты потенциалы мынаган тен (-2,36В). Mg⁺² 0,001 моль/л концентрациясы осыған тен, ерітіндідегі электродтың потенциалы каншаға тен.
A) 12В;   B)-12В;   C)-1,2В   D) 1,2В

ОҢТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
«Химиялық пәндер кафедрасы»	20 беттің 16беті	
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР		

Жұмыс №12

- 1. Тақырыбы: Буферлі жүйелер, олардың биологиялық және практикалық маңызы**
- 2. Мақсаты:** Ағзаның буферлік жүйелері -маңызды физика-химиялық жүйелер, себебі ұлпа сұйықтықтары мен қанның pH тұрақтылығын қолдап тұрады. Буферлік ерітінділер ортасын pH-ын тұрақтандырып тұруы үшін қолданады. Буферлік әрекет деген - түсінікпен практикада профильді сабактарында өткенде кездесесіндер.

- 3. Тапсырма:**

1. pH деген не?
2. Буферлік ерітінділердің дайындаудың қандай әдістердің білесіндер?
3. Буферлік әсер нeden тұрады?
4. pH буферлік ерітінді неге тәуелді?
5. Буферлік сыйымдылық дегеніміз не?
6. Буферлік сыйымдылық қандай факторларға тәуелді?

- 4. Орындау /бағалау түрі:** презентация/ауызша сұрау

- 5. Орындау критерийлері:**

1. Презентацияны дайындау және қорғау.
2. Интернетті қолдану.
3. Барлық тапсырмаларға жауап беру керек.
4. Материалды сауатты және нақты көрсету.
5. Белгіленген уақытта тапсыру.

БӨЖ-ді қорғау және бағалау силабустағы критерий бойынша жүргізіледі.

- 6. Тапсыру мерзімі:** оку семестрінің 12 аптасы.

- 7. Әдебиет:**

- негізгі:**

1. Беляев А. П. Физикалық және коллоидты химия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.

- қосынша:**

3. Туребекова Г.А. Физколлоидтық химия пәнінен студенттердің өзіндік жұмыстарына дайындалуға арналған тапсырмалары. Оқу-әдістемелік құралы. – Алматы, 2015.
4. Нұрсейітов Ш. Ш. Бейорганикалық химия / Нұрсейітов Ш. Ш., Баймаганбетов Қ. Б., 2020. - 189 с. www.elib.kz
5. Патсаев А. К. Физикалық және коллоидтық химия / Патсаев А. К., Төребекова Г. А., Шитыбаев С. А., 2020. - 585 с. www.elib.kz
6. Веренцова Л. Г. Бейорганикалық, коллоидты және физикалық химия / Веренцова Л. Г., Батырбаева Э. К., Нечепуренко А. .., 2020. - 213 с. www.elib.kz

- 8. Бакылау:**

1. Буферлік жүйелерге жатады:
A) $H_3PO_4 + NaH_2PO_4$;   B) физ-ерітінді;
C) $Na_2HP_04 + NaH_2PO_4$;   D) $HC1 + CH_3COONa$
2. Буферлік жүйелер - бұл жүйелер қышқылдар мен негіздер, оларға не жатады:
A) $HC1 + NaOH$;   B) $CH_3COOH + NH_4OH$;
C) $NaCl + HC1$;   D) $CH_3COOH + CH_3COONa$
3. Буферлік ерітіндіні анықта:
A) $H_3PO_4 + NaOH$;   B) $CH_3COOH + CH_3COONa$
C) $CH_3COOH + CH_3COONa$ D) $NH_4OH + NH_4Cl$
4. Буферлік әсер қандай жүйелерде бар:
A) әлсіз қышқыл мен әлсіз негіз;

ОҢТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA <i>-1979-</i> SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»	20 беттің 17беті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР	

B) күшті қышқыл мен күшті негіз

C) өлсіз қышқыл және қышқылдың тұздары және күшті негіз

5. Буферлік әсер - бұл

A) pH мәғынасының интервалы, буферлік әрекет сакталатын.

B) күшті қышқыл мен күшті негіздің моль-экв. Саналы, оларды қосқанда pH бірлікке өзгереді

C) Күшті қышқыл мен күшті негізді қосқан кездегі, және араластырғанда; pH-ты сақтау қасиеті.

6. Буферлік ерітіндін араластырғанда

A) оның pH мәні үлкейеді, ал сыйымдылығы өзгермейді;

B) оның pH мәні өзгермейді, ал сыйымдылығы үлкейеді;

C) оның pH мәні және сыйымдылығы өзгермейді.

№13 тақырып

1. Тақырып: Ферментативті катализ және оның биологиялық маңызы

2. Мақсаты: Катализаторлар - деп химиялық реакциялардың жылдамдығын арттырып өздері, өзгермей реакция нәтижесінде шығып кететін заттарды айтамыз. Көптеген биохимиялық реакциялар каталитикалық болып келеді. Биохимиялық реакцияларда ақызыздың табиғатына жататын, тірі ағзалардың жасушалары бөлөтін арнайы заттар ферменттер- катализаторлар болып табылады. Зат алмасу жөнделуі жасуша сатысында синтез жылдамдығын жөндеу концентрация және ферменттердің каталитикалық активтілігі, гендердің катысуымен орындалады.

3. Тапсырмалар:

1. Ферменттер дегеніміз не?

2. Коферменттер дегеніміз не?

3. Ферментативті катализдің механизмін жаз.

4. Синтетикалық катализаторлардың және ферменттердің іс-қимылдарын салыстырыңыз.

5. pH-тың өзгеруі ферментативті активтілікке қалай әсер етеді? Себебін түсіндіріңіз.

4. Орындау / бағалау түрі: презентация/аудиоза сұрау

5. Орындау критерийлері:

1. Презентацияны дайындау және қорғау.

2. Интернетті қолдану.

3. Барлық тапсырмаларға жауап беру керек.

4. Материалды сауатты және нақты көрсету.

5. Белгіленген уақытта тапсыру.

БӨЖ-ді қорғау және бағалау силлабустағы критерий бойынша жүргізіледі.

6. Тапсыру мерзімі: оқу семестрінің 13 аптасы.

7. Әдебиет:

негізгі:

1. Беляев А. П. Физикалық және коллоидты химия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.

қосынша:

3. Туребекова Г.А. Физколлоидтық химия пәнінен студенттердің өзіндік жұмыстарына дайындалуға арналған тапсырмалары. Оқу-әдістемелік құралы. – Алматы, 2015.

4. Нұрсейітов Ш. Ш. Бейорганикалық химия / Нұрсейітов Ш. Ш., Баймағанбетов Қ. Б., 2020. - 189 с. www.elib.kz

5. Патсаев А. К. Физикалық және коллоидтық химия / Патсаев А. К., Төребекова Г. А., Шитыбаев С. А., 2020. - 585 с. www.elib.kz

ОҢТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»	20 беттің 18беті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР	

6. Веренцова Л. Г. Бейорганикалық, коллоидты және физикалық химия / Веренцова Л. Г., Батырбаева Э. К., Нечепуренко А. ., 2020. - 213 с. www.elib.kz

8. Бақылау:

1. Катализар қолданылғанда реакцияның жылдамдығының тездетілуінің себебі:
  - A) молекулалардың кинетикалық энергиясын арттырады;
  - B) энергияның активтілігін ($E_{акх}$) арттырады;
  - C) энергияның активтілігін төмендетеді.
2. Химиялық реакция жылдамдығының константасы неге байланысты:
  - A) қысым;
  - B) концентрация;
  - C) катализатор;
  - D) температура.
3. Егер реакциялық түтіктің жүйедегі көлемі $2NO + O_2 \rightarrow 2NO_2$ 2 есе жоғарыласа, онда тұра реакцияның жылдамдығы:
  - A) төмендейді 4 есе;
  - B) арттады 4 есе;
  - C) төмендейді 8 есе;
  - D) арттады 8 есе.
4. Температуралық коэффициенті 3-ке тең, температурасы 10°C жоғарыласа, он да реакция жылдамдығы арттады:
  - A) 30 есе; B) 3,3 есе; C) 3 есе; D) 33 есе E) өзгермейді.

№14 тақырып: Химия, экология және денсаулық.

2. Маңсаты: химия, экология және адам денсаулығының байланысын оқып үйрену

3. Тапсырма:

1. Химияда және химиялық технологияда адамның жетістіктері.
2. Химияның қоршаған ортаға әсері.
3. Заманауи химияның мәселелері.
4. Химия, экология және адам денсаулығының байланысы.

4. Орындау / бағалау түрі: презентация/аудызша сұрау

5. Орындау критерийлері:

1. Презентацияны дайындау және қорғау.
2. Интернетті қолдану.
3. Барлық тапсырмаларға жауап беру керек.
4. Материалды сауатты және нақты көрсету.
5. Белгіленген уақытта тапсыру.

БӨЖ-ді қорғау және бағалау силлабустағы критерий бойынша жүргізіледі.

6. Тапсыру мерзімі: оқу семестрінің 14 аптасы.

7. Әдебиет:

негізгі:

1. Беляев А. П. Физикалық және коллоидты химия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.

қосымша:

3. Туребекова Г.А. Физколлоидтық химия пәнінен студенттердің өзіндік жұмыстарына дайындалуға арналған тапсырмалары. Оқу-әдістемелік құралы. – Алматы, 2015.

ОҢТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы»	20 беттің 19беті
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР	

4. Нұрсейітов Ш. Ш. Бейорганикалық химия / Нұрсейітов Ш. Ш., Баймаганбетов Қ. Б., 2020. - 189 с. www.elib.kz

5. Патсаев А. К. Физикалық және коллоидтық химия / Патсаев А. К., Төребекова Г. А., Шитыбаев С. А., 2020. - 585 с. www.elib.kz

6. Веренцова Л. Г. Бейорганикалық, коллоидтық және физикалық химия / Веренцова Л. Г., Батырбаева Э. К., Нечепуренко А. ., 2020. - 213 с. www.elib.kz

8. Бақылау:

1. Қандай заттар атмосфера ауасын ластайды?

2. Жерде «озон тесігінің» пайда болуы неге байланысты?

№15 тақырып: Аралық бақылау №2

2. Мақсаты: Студенттер зертханалық-тәжірибелік сабактардың және өзіндік жүмыстарының тақырыптарына негізгі сұрақтарға жауап беруі қажет.

3. Бағалау әдісі: ауызша немесе жазбаша

4. Сұрақтар:

1. Термодинамика пәні және оның міндеттері. Түсініктер: жүйе, фаза, жүйе түрлері: ашық, жабық, оқшауланған.

2. Тұзілу, жану, бейтараптану, гидратация, еру жылуларына түсінік берініз.

3. Гесс заны және оның салдарлары.

4. Энтропия және Гиббс энергиясына түсінік берініз.

5. Әсерлесуші массалар заңы.

13. Ерітінділердің коллигативті қасиеттерін қай кезде қолданады?

14. Эбулиоскопиялық және криоскопиялық тұрақтылары, олар нені сипаттайты?

15. Ерітінді және еріткіштің қату температуралары туралы не білесіз?

16. Қандай шекті және шексіз еритін сұйықтықтарды білесіз?

17. Азеотропты қоспаларының қасиеттері.

18. Сұйық және қатты әвтектіка дегеніміз не?

19. Екі компонент жүйелердің диаграммасы.

20. Термиялық анализ нені зерттейді?

21. Мұздату сзығы арқылы қандай қасиеттерді анықтауға болады?

22. Меншікті және эквивалентті электрөткізгіштік.

23. Шексіз сұйылтқандағы электрөткізгіштік арқылы нені анықтауға болады?

24. Шексіз сұйылтқандағы меншікті және эквивалент электрөткізгіштік дегеніміз не?

25. Нернест тендеуі.

26. Иондардың қозгалысы деген не?

27. Колърауш заңы және оның математикалық өрнегі.

30. Термиялық анализ нені зерттейді?

3. Қайтымды және қайтымсыз реакциалары.

5. Фотохимиялық реакциялар. Реакциялардың журу механизмі.

6. Беттік керілудің пайда болу механизмы.

7. Адсорбция деген не? Оның пайда болу себептері.

8. Адсорбция изотермасы деген не және оның түрлері.

9. Гиббстің адсорбция изотермасының тендеуі.

10. Құшті электролиттердің эквивалентті және таңдамалы адсорбциясы.

11. Ионалмасу адсорбциясы.

5. Әдебиет:

негізгі:

ОҢТҮСТИК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Химиялық пәндер кафедрасы» БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ӨЗІНДІК ЖҮМЫСЫНА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӨҢДЕУЛЕР	20 беттің 20беті

1. Беляев А. П. Физикалық және коллоидты химия: оқулық / - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014.

Қосымша:

3. Түребекова Г.А. Физколлоидтық химия пәнінен студенттердің өзіндік жұмыстарына дайындалуға арналған тапсырмалары. Оқу-әдістемелік күралы. – Алматы, 2015.
4. Нұрсейітов Ш. Ш. Бейорганикалық химия / Нұрсейітов Ш. Ш., Баймағанбетов Қ. Б., 2020. - 189 с. www.elib.kz
5. Патсаев А. К. Физикалық және коллоидтық химия / Патсаев А. К., Төребекова Г. А., Шитыбаев С. А., 2020. - 585 с. www.elib.kz
6. Веренцова Л. Г. Бейорганикалық, коллоидты және физикалық химия / Веренцова Л. Г., Батырбаева Э. К., Нечепуренко А. ., 2020. - 213 с. www.elib.kz